

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0274/2004

15 april 2004

BETÄNKANDE

om konsekvenserna av sexindustrin i Europeiska unionen
(2003/2107(INI))

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor

Föredragande: Marianne Eriksson

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	5
MOTIVERING	14

PROTOKOLLSIDA

Vid plenarsammanträdet den 3 juli 2003 tillkännagav talmannen att utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor i enlighet med artikel 163 i arbetsordningen hade beviljats tillstånd att utarbeta ett initiativbetänkande om konsekvenserna av sexindustrin i Europa.

Vid utskottssammanträdet den 26 november 2003 utsåg utskottet Marianne Eriksson till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 19 januari, 30 mars och 7 april 2004 behandlade utskottet förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet förslaget till resolution med 11 röster för och 9 röster emot.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Anna Karamanou (ordförande), Olga Zrihen Zaari (vice ordförande), Marianne Eriksson (föredragande), Uma Aaltonen, María Luisa Bergaz Conesa, Armonia Bordes, Lone Dybkjær, Lissy Gröner, María Izquierdo Rojo, Karin Junker (suppleant för Christa Prets i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Hans Karlsson, Astrid Lulling, Baroness Nicholson of Winterbourne, Ria G.H.C. Oomen-Ruijten, Herman Schmid (suppleant för Geneviève Fraisse i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Olle Schmidt, Patsy Sørensen, Joke Swiebel och Anne E.M. Van Lancker.

Betänkandet ingavs den 15 april 2004.

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om konsekvenserna av sexindustrin i Europa (2003/2107(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av FN:s konventioner och deklARATIONER, i synnerhet artikel 6 i CEDAW-konventionen¹ om förbud mot kvinnohandel och bekämpning av utnyttjande av prostitution,
- med beaktande av artiklarna 4 och 5 i FN:s allmänna deklARATION från 1948 om de mänskliga rättigheterna²,
- med beaktande av artiklarna 34 och 35 i konventionen från 1989 om barnets rättigheter³ som handlar om att skydda barn från alla former av sexuellt utnyttjande och sexuellt våld och att hindra bortrövande eller försäljning av eller handel med barn,⁴,
- med beaktande av Palermoprotokollet från 2000 om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn⁵ som kompletterar FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och som bifogades FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. FN:s definition av människohandel lyder: rekrytering, transport, förflyttning, förvar eller mottagande av personer genom hot om eller bruk av våld, bortförande, bedrägeri, eller tvång, missbruk av befogenheter, utnyttjande av en utsatt position eller givande eller tagande av pengar eller förmåner för att erhålla godkännande av en person som är överordnad en annan person i syfte att utnyttja någon. Med exploatering menas utnyttjande av andra för prostitution och andra former av sexuellt utnyttjande, tvångsarbete eller tjänster, slaveri och härmed jämförbar verksamhet, livegenskap och borttagande av organ,
- med beaktande av det strategiska målet D.3 i åtgärdsplattformen 1995 och BeijingdeklARATIONEN⁶,
- med beaktande av artikel 2 i ILO-konvention nr 29 om tvångsarbete där tvångsarbete definieras som: ”Allt arbete eller alla tjänster som utförs av en person under hot om straff, där denna person inte frivilligt har erbjudit sig att arbeta”. ILO-konventionen behandlar även frågan om skydd av invandrad arbetskraft och deras familjer,
- med beaktande av sin resolution av den 15 juni 1995⁷ om den fjärde internationella kvinnokonferensen i Beijing ”Jämställdhet, utveckling och fred”,
- med beaktande av Europarådets rekommendationer på detta område, såsom

¹ <http://www.un.org/Overview/rights.html>

² <http://untreaty.un.org/English/TreatyEvent2001/index.htm>

³ http://www.uncjin.org/Documents/Conventions/dcatoc/final_documents_2/convention_eng.pdf

⁴ <http://www.wclac.org/un/un3.htm>

⁵ <http://www.wclac.org/un/un3.htm>

⁶ <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/declar.htm>

⁷ EGT C 166, 3.7.1995.

rekommendation nr 11 från 2000¹ om handel med människor för sexuellt utnyttjande, rekommendation nr 5 från 2002² om skydd för kvinnor mot våld samt rekommendation 1545 från 2002³ om kampanjen mot handel med kvinnor,

- med beaktande av sin resolution av den 18 maj 2000⁴ om uppföljningen av åtgärdsplattformen från Beijing,
- med beaktande av IOM:s (Internationella migrationsorganisationens) Brysseldeklaration⁵ 2002 om förebyggande och bekämpande av handeln med människor, i vilken man efterlyser en omfattande, ämnesövergripande och effektivt samordnad politik som inbegriper aktörer från alla berörda områden,
- med beaktande av OSSE:s ministerbeslut i Wien nr 1⁶ från 2000 om att förstärka OSSE-åtgärderna och OSSE:s handlingsplan för att bekämpa handeln med människor (beslut 557 från 2003),
- med beaktande av artiklarna 2 och 13 i Fördraget om Europeiska unionen,
- med beaktande av rådets rambeslut av den 19 juli 2002 om bekämpande av människohandel⁷,
- med beaktande av rådets resolution om initiativ för att bekämpa människohandel, särskilt handel med kvinnor⁸,
- med beaktande av sin resolution av den 13 april 1999 om att bekämpa barnpornografi⁹,
- med beaktande av sin resolution av den 16 april 1999 om Europaparlamentets och rådets förslag till beslut om antagande av ett åtgärdsprogram för gemenskapen (Daphne-programmet) (2000-2004) för att förebygga våld mot barn, ungdomar och kvinnor¹⁰,
- med beaktande av sin resolution av den 17 december 1998 om respekten för de mänskliga rättigheterna inom Europeiska unionen¹¹,
- med beaktande av sin resolution av den 10 februari 1999 om en harmonisering av de former av skydd som utgör komplement till flyktingstatusen i Europeiska unionen¹²,
- med beaktande av sin resolution av den 13 maj 1998 om förslaget till rådets rekommendation om skyddet av minderåriga och den mänskliga värdigheten inom de

¹ <http://cm.coe.int/ta/rec/2000/2000r11.htm>

² http://cm.coe.int/stat/E/Public/2002/adopted_texts/recommendations/2002r5.htm

³ <http://assembly.coe.int/Documents/AdoptedText/TA02/EREC1545.htm>

⁴ EGT C 59, 23.2.2001.

⁵ http://www.iom.int/en/PDF_Files/other/Balkan_strategy.pdf

⁶ <http://stabilitypact.org/trafficking/default.asp>

⁷ EGT L 203, 1.8.2002, s. 1.

⁸ EUT C 260, 29.10.2003, s. 4.

⁹ EGT C 219, 30.7.1999, s. 68.

¹⁰ EGT C 219, 30.7.1999, s. 497.

¹¹ EGT C 80, 16.3.1998, s. 17.

¹² EGT 150, 28.5.1999, s. 203.

audiovisuella tjänsterna och informationstjänsterna¹ ,

- med beaktande av sin resolution av den 16 december 1997 om kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet angående kvinnohandel som syftar till sexuellt utnyttjande² ,
- med beaktande av sin resolution av den 6 november 1997 om kommissionens meddelande om kampen mot turism där barn utnyttjas sexuellt och memorandumet om Europeiska unionens bidrag till att förstärka kampen mot sexuellt utnyttjande och exploatering av barn³ ,
- med beaktande av sin resolution av den 16 september 1997 om behovet av en europeisk kampanj för nolltolerans av våld mot kvinnor⁴ ,
- med beaktande av sin resolution av den 24 oktober 1997 om kommissionens grönbok om skyddet av minderåriga och den mänskliga värdigheten inom de audiovisuella tjänsterna och informationstjänsterna⁵,
- med beaktande av sin resolution av den 24 april 1997 om kommissionens meddelande om olagligt och skadligt innehåll på internet⁶,
- med beaktande av sin lagstiftningsresolution av den 12 juni 2001 om förslaget till rådets rambeslut om åtgärder för att bekämpa människohandel⁷,
- med beaktande av sin resolution av den 19 maj 2000 om kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet om vidare åtgärder i kampen mot kvinnohandel⁸,
- med beaktande av sin resolution av den 15 juni 2000 om kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén om brottsoffer i Europeiska Unionen - Reflexioner över normer och åtgärder⁹,
- med beaktande av sin lagstiftningsresolution av den 11 april 2000 om Republiken Österrikes initiativ inför antagandet av rådets beslut om att bekämpa barnpornografi på internet¹⁰,
- med beaktande av sin resolution av den 30 mars 2000 om kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om genomförandet av åtgärderna för att motverka barnsexturism¹¹,
- med beaktande av sin lagstiftningsresolution av den 12 juni 2001 om förslaget till rådets

¹ EGT C 167, 1.6.1998, s. 80.

² EGT C 14, 19.1.1998, s. 19.

³ EGT C 358, 24.11.1997, s. 37.

⁴ EGT C 304, 6.10.1997, s. 55.

⁵ EGT C 339, 10.11.1997, s. 420.

⁶ EGT C 150, 19.5.1997, s. 38.

⁷ EGT C 53 E, 28.2.2002, s. 121.

⁸ EGT C 59, 23.2.2001, s. 307.

⁹ EGT C 67, 1.3.2001, s. 304.

¹⁰ EGT C 40, 7.2.2001, s. 47.

¹¹ EGT C 378, 29.12.2000, s. 80.

rambeslut om åtgärder för att bekämpa sexuell exploatering av barn och barnpornografi¹ ,

- med beaktande av artikel 163 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor (A5-0274/2004), och av följande skäl:
 - A. Sexindustrin kan definieras som verksamheter som legalt eller illegalt marknadsför sexuella tjänster och/eller produkter och i vinstsyfte utnyttjar människokroppen, särskilt kvinnors och barns kroppar.
 - B. Sexindustrin har en negativ påverkan på jämställdheten. Eftersom den är baserad på jakten på vinst genom att rikta in sig på köparna som målgrupp (generellt männen) konstruerar den en bild av ojämlika relationer mellan män och kvinnor (och allt oftare även barn), där kvinnorna framställs som objekt som ska konsumeras, domineras och exploateras. Genom att det sexuella våldet normaliseras av denna industri undermineras alla ansträngningar som EU och dess medlemsstater har gjort för att ge kvinnor och män fundamentala mänskliga rättigheter. Sexindustrin beskyddas av yttrandefriheten men den främjar och bidrar till att skapa och upprätthålla mäns aggressivitet och kvinnors kommersialisering.
 - C. Europaparlamentet konstaterar att inte bara kvinnor och barn utan även män arbetar inom sexindustrin.
 - D. Sådana produkter och tjänster kan vara lagliga eller olagliga beroende på omständigheterna.
 - E. När det gäller den lagliga sidan av denna del av ekonomin är all europeisk lagstiftning gällande fri rörlighet för varor och tjänster tillämpningsbar.
 - F. I mål C-268/99 (EG-domstolen, 20 november 2001, Aldona Malgorzata, Jany m.fl.), menade domstolen att begreppet prostitution kan inbegripa tillhandahållande av tjänster inom ramen för den betydelse som ges i gemenskapslagstiftningen eller annan verksamhet utan löneutbetalning som utövas av en egenföretagare.
 - G. Den största delen av denna industri gynnar inte de kvinnor som ”arbetar” inom den, utan bygger på utnyttjande av de allra mest sårbara kvinnorna som ofta befinner sig i en situation som kan betraktas som slaveri. Studier bör genomföras i medlemsstaterna och på EU-nivå om dessa ”företagare” och dem som tjänar pengar på denna många gånger illegala industri med kopplingar till kriminella kretsar.
 - H. När sexindustrin legitimeras med motiveringen att det är en ekonomisk sektor som spelar en nyckelroll i de fattiga länderna tas ingen hänsyn till att den grundar sig på sexuella övergrepp, våldtäkter, frihetsberövande, sjukdom och ständig förstörelse av miljontals kvinnors liv.
 - I. I artikel 6 i CEDAW-konventionen föreskrivs att de stater som är parter i konventionen skall vidta alla lämpliga åtgärder, inbegripet lagstiftningsåtgärder, för att bekämpa alla

¹ EGT C 53 E, 28.2.2002, s. 114.

former av handel med kvinnor och utnyttjande av kvinnors prostitution.

- J. Människokroppens integritet innebär att människan har rätt att ha kontroll över sin egen kropp och att skyddas mot tvång och våld.
- K. Artikel 6 i CEDAW-konventionen är inriktad på att bekämpa utnyttjandet av kvinnor men inte på att motarbeta prostitution i sig.
- L. Europaparlamentet understryker vikten av att göra en tydlig skillnad mellan handel med människor som en kränkning av de mänskliga rättigheterna och prostitution i sig, i enlighet med FN-protokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, i vilket tvång, missbruk och svekfullt förfarande framhävs som centrala element i människohandeln och där man konstaterar att det förekommer både frivillig och ofrivillig medverkan av fullvuxna i sexindustrin samt att man bör överlåta åt de enskilda staterna att behandla frågan om prostitution av fullvuxna i den nationella lagstiftningen.
- M. Europaparlamentet betonar att det är nödvändigt att ta de mänskliga rättigheterna som utgångspunkt för att se till att åtgärder som rör människohandel och prostitution är förenliga med skyddet av de mänskliga rättigheterna och att man inte skapar eller förvärrar situationer som förorsakar eller bidrar till människohandel eller därmed förbundet utnyttjande genom att inrätta strategier och förfaranden som ytterligare undergräver, skadar eller äventyrar de prostituerades prekära rättigheter eller som kan bidra till stigmatisering eller utslagning av de berörda grupperna.
- N. Europaparlamentet erkänner att prostitutionslagstiftningen ligger inom medlemsstaternas behörighet.
- O. Denna tillväxtindustri där 4 miljoner människor, i huvudsak kvinnor och flickor, arbetar under svåra villkor utan tillbörligt skydd är mycket omfattande, framför allt till följd av globaliseringen av ekonomin och utbytet av information och tjänster i världsomfattande skala. Den omsätter mellan ungefär 5 och 7 miljarder USD varje år, vilket är mer än världens sammanlagda militärutgifter.
 - 1. Europaparlamentet beklagar att inte alla medlemsstater och anslutningsländer i EU ratificerat och genomfört de internationella konventioner som syftar till att dels förhindra människohandel och dels bekämpa allt sexuellt utnyttjande av människor och slå vakt om människovärdet samt vidhåller att alla relevanta åtgärder måste företas utan ytterligare dröjsmål, både i medlemsstaterna och anslutningsländerna samt på EU-nivå.
 - 2. Europaparlamentet anser att det är mycket viktigt att kommissionen och rådet leder arbetet med riktade åtgärder för att genomföra Brysseldeklarationen, både på europeisk och internationell nivå, och uppmanar kommissionen att offentliggöra en årsrapport om vilka framsteg som gjorts.
 - 3. Europaparlamentet betonar att det är nödvändigt att ta de mänskliga rättigheterna som utgångspunkt för att se till att åtgärder som rör människohandel och prostitution är förenliga med skyddet av de mänskliga rättigheterna och inte skapar eller förvärrar situationer som förorsakar eller bidrar till människohandel eller därmed förbundet utnyttjande. Parlamentet fördömer strategier och förfaranden som ytterligare undergräver eller äventyrar de prostituerades prekära rättigheter eller som kan bidra till stigmatisering

eller utslagning av de berörda grupperna.

4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att skyndsamt överväga en översyn av gällande direktiv för att bättre skydda EU-medborgarna mot oönskat material.
5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att snarast lägga fram nya lagstiftningsinstrument som skyddar den enskilde mot alla slags oönskade elektroniska meddelanden och utarbeta de tekniska hjälpmedel som behövs i samarbete med industrin.
6. Europaparlamentet finner det oroväckande och är djupt oroat över att den oönskade reklamen på Internet (skräppost eller spam) ökar. Parlamentet noterar att detta nu har blivit ett sätt att sprida pornografi och främja prostitution och att det i många fall rör sig om marknadsföring och försäljning av sexrelaterade produkter och tjänster. Kommissionen uppmanas därför att se över den gällande lagstiftningen på området och att lägga fram lagstiftningsförslag i syfte att framför allt bekämpa barnpornografi och barnprostitution på nätet. Parlamentet uppmanar också medlemsstaterna att verka för införandet av frivilliga uppförandekoder för marknadsföring och försäljning av produkter på Internet.
7. Europaparlamentet anser mot bakgrund av hur djupt inblandad sexindustrin är på marknaden i Europa och hur stor omsättning det i vissa fall handlar om att man bör överväga om inte sådana företag som tjänar pengar på försäljning av sexuella tjänster borde förbjudas att vara börsnoterade i medlemsstaterna. Parlamentet uppmanar kommissionen att se till att ett sådant förbud genomdrivs och aktivt genomförs.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i samråd med medlemsstaterna utarbeta ett system där vinster från illegal verksamhet där människohandel och tvångsprostitution är inblandad inte kommer in i den lagliga ekonomin och betonar att man måste vidta strängare åtgärder för att bekämpa tvätt av pengar från illegal verksamhet. Parlamentet konstaterar i detta sammanhang att ett antal av de nya medlemsstaterna ännu inte vidtagit tillbörliga åtgärder för att förhindra detta.
9. Europaparlamentet är medvetet om de stora ideologiska skillnaderna och skillnaderna i uppfattning om prostitution som finns i debatten och hävdar att olika åsikter bör få komma till tals. Parlamentet anser att särskilt synpunkterna från de kvinnor som är direkt berörda av verksamheten måste finnas företrädna. Parlamentet menar vidare att när anslag beviljas till frivilligorganisationer och expertgrupper tillsätts för att höja kvaliteten i debatten måste man se till att frivilligorganisationernas och expertgruppernas arbete sker med största möjliga insyn och öppenhet.
10. Europaparlamentet betonar vikten av mångfalden och pluralismen hos de frivilligorganisationer som erhåller medel ur EU:s budget samt hos medlemmarna av de expertgrupper som sammanställts för att vara till stöd för Europeiska kommissionen i syfte att garantera kvaliteten på den debatt som förs i gemenskapsinstitutionerna samt de förslag som utarbetas.
11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att frigöra de anslag som krävs för att bekämpa människohandel och sexuell exploatering och att stödja internationellt samarbete mellan polis, rättsväsende och gränsöverskridande frivilligorganisationer.

12. Europaparlamentet understryker vikten av att expertgruppen mot människohandel¹ huvudsakligen inriktar sig på artiklarna 7 och 8 i IOM:s Brysseldeklaration 2002 där mänskliga rättigheter står i främsta rummet och att man uppmärksammar förebyggande, upptäckt och lagföring som ett sätt att bry sig om och hjälpa offren och där man baserar sig på de principer och riktlinjer om mänskliga rättigheter och människohandel som utarbetats av FN:s höge kommissionär för mänskliga rättigheter (2002).
13. Europaparlamentet understryker att nationell och europeisk lagstiftning och politik avseende lika möjligheter bör skydda och förbättra kvinnors och barns sociala och rättsliga ställning.
14. Europaparlamentet anser att kontinuerliga undersökningar bör utföras på gemenskapsnivå om omfattningen av människohandeln och den sexuella exploatering som den leder till och de vinster som den genererar så att man kan fastställa vilka åtgärder som är mest lämpliga för att bekämpa denna olagliga verksamhet, erbjuda tillbörligt skydd till (potentiella) offer och lagföra gärningsmännen.
15. Europaparlamentet hänvisar till sin resolution om uppföljningen av åtgärdsplattformen från Beijing.
16. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att som ett led i bekämpningen av människohandel och sexuellt utnyttjande se till att alla barn och ungdomar ges rätt till objektiv, i religiöst avseende neutral vägledning och undervisning om såväl biologiska som känslomässiga aspekter av den sexuella mognadsprocessen för att undvika den okunskap som leder till kränkningar av deras rätt till att skydda sin kropp och integritet.
17. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att införa etiska koder för att bekämpa annonsering som i synnerhet marknadsför illegal och/eller tvångsprostitution.
18. Europaparlamentet fördömer sexistisk reklam och uppmanar medlemsstaterna att föreslå en kod för att dessa fenomen skall kunna undvikas och uppmanar konsumentorganisationerna att påverka konsumtionsmönster genom information om de berörda företagen.
19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att snarast möjligt lägga fram ett förslag till direktiv om likabehandling av kvinnor och män inom media, reklam och utbildning i enlighet med vad som fastställs i kommissionens förslag till direktiv om principen om likabehandling av kvinnor och män.
20. Europaparlamentet vill rikta uppmärksamheten på de förödande effekter, särskilt för barn och unga flickor, som sexturismen har i de länder där den förekommer och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att aktivt arbeta för att bekämpa sexturismen, i synnerhet barnsexturismen, genom att verka för preventiva åtgärder som informationskampanjer i samarbete med turistnäringen inom EU:s gränser och ge ekonomiskt stöd till organisationer som arbetar i de länder där sexindustrin är utbredd.
21. Europaparlamentet motsätter sig starkt att det säljs oönskade sexuella tjänster och porrbilder på hotell och uppmanar kommissionen att i samråd med den berörda branschen

¹ http://europa.eu.int/comm/justice_home/fsj/crime/trafficking/fsj_crime_human_trafficking_en.htm

komma överens om en uppförandekod.

22. Europaparlamentet noterar expansionen inom den elektroniska kommunikationssektorn och de möjligheter detta kan innebära för distribution av oönskat innehåll, pornografisk reklam – som framför allt skadar barn – och främjande av prostitution. Parlamentet konstaterar med tillfredsställelse att det finns ett växande antal företag som vidtar åtgärder för att utveckla en uppförandekod för mobilkommunikationsindustrin i syfte att förebygga oönskat innehåll. Parlamentet menar att det är nödvändigt att vidta åtgärder för att utarbeta uppförandekoder i samband med användningen av sådan teknik vid den kommande översynen av EU:s lagstiftning på detta område för att se till att enskilda personer alltid har rätt och möjlighet att skydda sig själva mot allt oönskat material.
23. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att finna bättre och effektivare metoder för att överblicka utbudet på Internet så att man kan förebygga illegal verksamhet som distribution och försäljning av barnpornografi. Parlamentet betonar vikten av samarbete mellan EU och tredje länder för att på ett effektivt sätt bekämpa illegal verksamhet på Internet eftersom Internet är ett globalt kommunikationsmedel.
24. Europaparlamentet konstaterar också att reklamen för pornografi och prostitution ökat och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att finna bättre och effektivare metoder för att överblicka utbudet på Internet för att kunna hindra illegal verksamhet som spridning och försäljning av barnpornografi. Parlamentet betonar vikten av samarbete mellan EU och tredje länder för att på ett effektivt sätt bekämpa illegal verksamhet på Internet eftersom Internet är ett globalt kommunikationsmedel.
25. Europaparlamentet konstaterar att inflytandet och villkoren för de personer som arbetar i sexindustrin kan variera stort och att det är nödvändigt att utforma olika strategier alltefter de olika gruppernas situation och behov.
26. Europaparlamentet betonar vikten av att genomföra program för bekämpande av fattigdom och ökande social utslagning i Europeiska unionen och i alla ursprungsländer, som instrument för att förebygga sexuellt utnyttjande av människor.
27. Europaparlamentet begär att man genomför program och inrättar stödtjänster för sexarbetare inom områdena fysisk och psykisk hälsa, social trygghet, utbildning och yrkesutbildning.
28. Europaparlamentet betonar att åtgärderna bör vara inriktade på göra de berörda kvinnorna självständiga och att man bör ta avstånd från sådana initiativ mot människohandel i EU som bidrar till utslagning av prostituerade kvinnor, särskilt kvinnliga invandrare, genom att tvinga dem in i en olaglig situation.
29. Europaparlamentet anser att rådets rambeslut 2004/68/RIF av den 22 december 2003 om bekämpande av sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi snarast möjligt bör antas.
30. Europaparlamentet begär att bekämpning av människohandel och tvångsprostitution sätts i fokus i en aktiv och effektiv kampanj inom ramen för nuvarande EU-program på detta område. Denna kampanj skall utlysas av kommissionen och medlemsstaterna, med odelat stöd från Europaparlamentet samt från alla andra europeiska institutioner inom deras respektive behörighetsområde.

31. Europaparlamentet efterlyser inrättandet av ett europeiskt program riktat till de prostituerades kunder för att göra dessa medvetna om att många av de kvinnor som arbetar som prostituerade har tvingats till detta och lever under svåra och omänskliga förhållanden och för att kunderna också skall bli medvetna om sin roll och få information om hur de kan hjälpa till att bekämpa detta problem.
32. Europaparlamentet understryker att ansvaret för den bifogade motiveringen enligt artikel 161 i arbetsordningen vilar helt på föredraganden och inte återspeglar det ansvariga utskottets åsikter.
33. Europaparlamentet anser att inom ramen för en strategi inriktad på mänskliga rättigheter är det viktigt att de berörda grupperna själva deltar och att man tar hänsyn till deras åsikter i diskussioner om deras situation.
34. Europaparlamentet anser att det är nödvändigt att medlemsländerna samarbetar över gränserna för att bekämpa de gränsöverskridande problem som är relaterad till sexindustrin, till exempel handel med kvinnor och barn som förs in i Europa med syfte att utnyttjas inom sexindustrin. Det är viktigt att gemensamt finna effektiva lösningar för att förhindra marknadsföring och försäljning av olagliga sexuella tjänster och produkter på Internet.
35. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att förbättra villkoren för människohandelns och prostitutionens offer och att se till att de får hjälp och vård och att de, om de inte kan återvända till sina respektive ursprungsländer, ges permanent uppehållstillstånd på humanitära grunder, oberoende av om de är beredda eller kan ge upplysningar eller uppträda som vittnen.
36. Europaparlamentet rekommenderar medlemsstaterna att utse nationella rapportörer med ansvar för människohandel och stödja deras verksamhet, göra en sammanställning på EU-nivå av den information som samlats in och främja utbyte av information och bästa praxis.
37. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att under 2006 offentliggöra en rapport om genomförandet av denna resolution.
38. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaterna, FN och Europarådet.

MOTIVERING

År 600 f. Kr. instiftade Solon lagar i Aten ”till statens och familjens skydd”. Den fria mannen gavs full sexuell frihet både före och under äktenskapet medan sträng kyskhet ålades den atenska medborgarinnan med absolut trohet mot mannen under äktenskapet. En specialpolis tillsattes för att kontrollera att detta efterlevdes. Till prostitution användes kvinnliga slavar, tillfångatagna i krig, eller köpta kvinnor utan familj samt kvinnor från andra stater. De delades in i olika klasser, bevakades av särskilda uppsyningsmän och deras inkomster beskattades. Man såg prostitution som ett yrke.

Men prostitution kan aldrig förminska till att handla om ett val av yrke. Det handlar om mannens samhälleliga makt och kontroll över kvinnors sexualitet.

Denna makt och kontroll har under årtusendena skiftat, men aldrig i grunden ändrats. Det är mot denna bakgrund vi kan följa dagens debatt i EU om sexslavhandel och en allt aggressivare marknadsföring av kvinnokroppen, i pornografi och i reklam.

Åtgärder av skilda slag har antagits och börjat genomföras för att varna och skydda kvinnor, men kraftfulla åtgärder mot efterfrågesidan har ännu knappt sett dagens ljus. Föredraganden är övertygad om att positiva förändringar inte kommer att uppnås om inte detta sker och vill med detta betänkande belysa en aktiv part på efterfrågesidan: sexindustrin. En annan ansvarig efterfrågare är kunden/konsumenten - mannen.

Definition av sexindustrin: verksamheter som legalt eller illegalt marknadsför och/eller säljer sexuella tjänster/produkter i organiserad form och som gör sig förtjänster på sexuellt utnyttjande av människor - barn, kvinnor, män¹.

I detta utnyttjande ingår organiserad prostitution – exempelvis eskortservice, call-girls, bordellverksamhet, gatuprostitution, internetprostitution, massageinstitut, strippklubbar, telefonsex, äktenskapsförmedling, sexturism, pornografi, erotikmässor.

Som huvudaktörer på sexmarknaden fokuseras säljaren (en kvinna) medan köparen (en man) vanligtvis är helt anonym. Könsmarknaden innehåller också profitörer, alltså personer som

- upplåter olika kontaktytor, där könshandelns direkta parter kan mötas och köpslå,
- upplåter lokaler där könsutbyte mellan parter kan äga rum,
- upplåter annonseringsutrymme åt könshandelns parter i tidningar, tidskrifter och andra tryckta alster,
- transporterar könshandelns parter,
- bedriver illegal sprit- och narkotikaförsäljning till prostituerade och därigenom medverkar att hålla dem kvar i prostitution,
- på annat sätt förmedlar kontakter mellan könshandelns parter,
- tillverkar, distribuerar, säljer och gör reklam för tidningar, tidskrifter, böcker, filmer vari frodas tankar och föreställningar som kan vara direkt befrämjande för könshandeln,
- såsom hallickar, sexklubbsägare, hotell- och restaurangägare, tidningsutgivare, kontaktklubbsägare, transportörer, slavhandlare, sprit- och narkotikalangare samt

¹ Huvudkälla: D Hughes, Rhode Island University.

sexindustrin¹.

Till detta kan läggas portalägare, ägare av sexsajter, pornografibranschen, eskortfirmor, nathallickar, varu- och tjänsteaktörer, organisationer med ekonomiska intressen².

Globalisering av ekonomin betyder också globalisering av sexslavhandeln och sexindustrin. Uppskattningsvis omsätter den illegala sexindustrin per år mer pengar än världens samlade militärbudgetar (5-7 biljoner US-dollar). Omkring 4 miljoner individer, främst flickor och kvinnor, beräknas enligt FN, årligen transporteras runt inom och mellan länder i syfte att utnyttjas sexuellt.

Under de senaste åren har flera av EU:s medlemsländer kapitulerat och istället för att bekämpa denna exploatering av människan accepterat rådande situation och genom legalisering och reglering av prostitutionen hjälpt till att göra tidigare kriminell verksamhet till en del av den legala ekonomiska sektorn. **Medlemsstaten blir därmed en del av sexindustrin**, ytterligare en profitör på marknaden.

Många beslutsfattare tror därmed att stigmatiseringen av exploaterade personer skulle minska, att man genom dessa åtgärder skulle minska prostitution och sexuellt utnyttjande, men allt tyder på motsatsen. Samtidigt som viss exploatering blir legal och rumsren ökar fenomenet och den illegala verksamheten ökar också i omfattning. Det enda man lyckas att åstadkomma genom legalisering och reglering är att i samhället i stort öka acceptansen för sexuell exploatering.

År 1996 uppmärksammades att cirka 500 000 personer olagligt fördes in i EU:s medlemsländer årligen. Majoriteten av dessa, uppemot 90 procent, förs in för att exploateras sexuellt. EU arbetar idag med två ramlagar mot människohandel. En som kriminaliserat hela handelskedjan – förutom kunden – och en som ger brottsoffret möjlighet till tillfälligt uppehållstillstånd alldenstund och under tiden de går med på att vittna mot sina förövare.

FN, har i ett tilläggsprotokoll till konventionen om internationell brottslighet öppnat möjligheten att internationellt samarbeta genom nationell lagstiftning³.

Pornografi härstammar från grekiskans ”porno” och ”graphos”, ”kvinnlig fånge” att ”skriva om” eller ”beskrivning av”. I nutid används begreppet ofta som en beskrivning av ”människans erotiska liv” i ord och bilder⁴.

Pornografiproduktion är idag en mångmiljardverksamhet, som finns över hela världen och i många olika former. Det är ett välkänt faktum att denna del av industrin varit en av de mest pådrivande krafterna vad gäller utvecklingen av Internet p g a de krav som porrkonsumenten ställt på diskretion samt säkerhet vid betalning av material. De mest använda sökorden är relaterade till sex och pornografi.

Porren är ofta sexistisk med stereotypa könsroller och en konservativ, för att inte säga en

¹ SA Månsson, Göteborgs universitet.

² Peter Söderlind, RFSU ,2003.

³ http://www.uncjin.org/Documents/Conventions/dcatoc/final_documents_2/convention_eng.pdf

⁴ C Heuman, Lunds universitet, maj 1999.

direkt felaktig, syn på kvinnors respektive mäns sexualitet. Vanligt är också etnisk förnedring, ibland direkt rasistiskt innehåll. Att koppla samman makt och förtryck med sexualitet är ett effektivt sätt att påminna oss om vem som har makten.

70 procent av de 252 miljoner pund sterling som europeiska internetanvändare spenderade på nätet under 2001 gick till olika porrsajter¹.

På Internet hittar man bilder och filmklipp både gratis och mot betalning.

Porrföretagen producerar allt från vanliga filmer och tidningar till dvd-filmer och cd-rom där man själv kan påverka hur verksamheten ska utveckla sig.

På nätet kan man som surfare känna sig fullständigt anonym och låtsas att man är någon annan. Det är därför många med intresse för pedofili söker sig till vissa chatutrymmen för barn och ungdomar för att sedan kunna ta personlig kontakt.

Här finns också ”arbetsförmedlingar”.

Internet är också en utmärkt kanal för skildringar som det i de flesta länder är förbjudet att distribuera.

Tillgängligheten till ”udda sex” har ökat lavinartat. Man har noterat en stark ökning av våldsrelaterad pornografi:

- fistfucking
- tortyrbilder (personer som är bundna blir piskade och torterade på olika sätt)
- våldtäkter (ofta påstått autentiska)
- barnpornografi (olika former av sexuella övergrepp mot barn)
- nekrofil och bestialitet (bilder på avlidna personer i sexuell kontext)
- mord och styckning av kroppar (placerat i sexuell kontext)
- krigsrelaterade olyckor (presenteras på sexsidor)
- djurpornografi (avbildning av sexuella akter mellan människa och djur)
- exkrementer (bilder på avföring och urin i en sexuell kontext)
- foster (bilder på skadade och döda foster som presenteras i sexuell kontext)².

För att ”mainstreama” pornografin finns nya sajter, där porr framställs som något smart och roligt, för välutbildade och trendkänsliga män.

Stockholms kommuns³ och ett av EU:s informationskontor⁴ före detta hemsidor är två exempel på domännamn som övertagits av pornografiska företag. Istället för att hitta information man söker hamnar man i pornografins värld.

”Spam” med annonsering om prostitution och pornografi överöser oss via e-mail, vilket – har det visat sig – innebär ett för företagen betydande produktionsbortfall.

¹ SA Månsson m fl 2001.

² RT Bjornbeck & tA Ejven, norska polishögskolan 97/98.

³ www.stockholm.com

⁴ www.eicwallons.com

Företag verksamma inom porrindustrin söker nu även vinna marknadsandelar genom att sälja sina produkter via mobiltelefonnätet. 3G är en ny teknologi som gör det möjligt att sända och ta emot bildmaterial via mobiltelefon. För många mobiltelefonoperatörer har dock 3G näten och licenser för dessa blivit en kostsam affär och därför söker nu flertalet europeiska operatörer finansiera verksamheterna genom att tillhandahålla pornografiskt material genom avtal mellan porrproducenter och mobiltelefonoperatörer. Ett exempel är brittiska Vodafone, den näst största mobiloperatören i världen, som introducerar porr från slutet av år 2003. Andra är Hutchinson 3G (mer känt som 3) Virgin och One World Telecom. Porrproducenterna är Private Media Group, Playboy, Mayfair, Escort, MenOnly, Club International och Mens World.

Analysföretaget Visiongain uppskattar en omsättning på 4 miljarder US-dollar per år 2006. Porr-distributörerna räknar med att mobilitet kommer att öka impulsköp¹.

Private Media Group Inq (svenskt) och Beate Uhse AG (tyskt) är två stora porrföretag som etablerat sig på Nasdaq-börsen respektive Frankfurtbörsen. Storägare i Beate Uhse är Consipio Holding, som också är långgivare till Private Media. Consipio Holding ägs av Gerard Cok, enligt holländska medier en av Hollands rikaste affärsmän med bakgrund i fastighetsbranschen och tidigare nationell porrproducent.

The Daily Planet, en bordell, hemmahörande i Melbourne, finns noterad på börsen i Australien och fick 1991 utmärkelsen "Victorian Tourism Award".

En norsk undersökning 2001 visar att mellan 2-300 kvinnor i Norge finns inom telefonsexindustrin. Den som är ansvarig för porrbranschens försäljningsmessa "Sexhibition" leder den verksamheten. Telesexmarknaden i Norge har en omsättning kring 200 miljoner norska kronor per år.

Det är mer regel än undantag att hotell i EU:s medlemsländer tillhandahåller betal-TV-kanaler där pornografiska filmer ingår. På liknande sätt opererar betalkanaler som vänder sig till hemmen. Man beställer ett "familjepaket" vari porr ingår. För att – som man säger – skydda barnen, finns vanligtvis möjlighet att koda programutbudet.

TV-bolag använder sig av de olika nationella lagstiftningarna, som de spelar ut mot varandra. De sänder vanligtvis porr under sena kvällar och nätter.

I mjukporr är det oftast en person som poserar sensuellt eller erotiskt, det finns sexuella koder och associationer. Den bilden finns ofta i **reklam** och har en accepterad status. Den innebär sexualisering av konsumtion medan den hårdare pornografin innebär konsumtion av sexualitet. Mediernas kategorisering av publiken som i första hand sexuella varelser får allt större betydelse för innehållet och dess publikinriktning. Med erotiska kittlingar säljer bilder på kvinnor såväl tidningen som varor till andra kvinnor².

TV-bolag producerar och sänder program som tangerar pornografi och förskönar prostitution, ibland direkt producerade av pornografiframställare. Detta ökar naturligtvis pornografins legitimitet, den blir "underhållning".

¹ <http://media.guardian.co.uk/newmedia/story/0,7496,767438,00.html>, 031112.

² Referat, konferens "Könsmakt i Norden", Oslo 2003.

Den vanligaste ålder då ungdomar börjar utforska sin egen och omgivningens sexualitet torde vara i tolvårsåldern. Det är för unga människor och deras föräldrar svårt att på ett naturligt sätt samtala om sex- och samlevnadsfrågor och detsamma gäller i skolornas sexualundervisning, som därför blir biologisk. Unga människor som växer upp utlämnas till de kommersiella krafterna när de söker sin sexualitet. Precis som reklam är avsedd att påverka omgivningen påverkar sexindustrins utbud både unga och vuxna.

EU har olika program där frivilligorganisationer och andra aktörer kan söka medel för att befrämja eller motverka företeelser i samhället. Vid en undersökning av hiv/aids-programmen framkom att organisationer som ingick i, och fick betydande finansiella belopp ur, dessa program till stora delar använt medlen till att aktivt verka för legalisering och reglering av prostitution i och utanför medlemsländerna¹.

Vid samtal med kommissionstjänstemän visar det sig att man inte kontrollerar organisationers bakgrund och policy vid tillsättning av expertgrupper och liknande. Inte heller redovisas vilka organisationer som företräds, vilket är häpnadsväckande. Med tanke på hur den organiserade brottsligheten uppträder är det alltså möjligt att kommissionen, initiativtagare till gemensam lagstiftning, rådgivs av brottsliga organisationsföreträdare!

I Sverige 1998, då andelen kvinnor i den lagstiftande församlingen uppnått 43 procent, antogs ett lagstiftningspaket kallat ”kvinnofrid”. Det omfattar kriminalisering/förstärkning av tidigare brottsrubricerad handling såsom

- kvinnomisshandel
- våldtäktsbrott
- könsstympning
- sexuella trakasserier
- köp och försök till köp av sexuella tjänster.

Genom denna lagstiftning jämställs, för första gången, prostituerade kvinnor med ”andra kvinnor”. En mångtusenårig tradition har – förhoppningsvis – brutits.

¹ Wennberg rapport, 2002.